

การศึกษาสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางการจัดการชมรมกีฬา เพื่อพัฒนานิสิตของมหาวิทยาลัยนเรศวร

A Study of Problems, Corrective Measures, and Guidelines for Developing Sport Club Management of Undergraduate Students in Naresuan University

อาพัทธ์ เตียวตระกูล¹

Arphat Tiaotrakul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาการจัดการชมรมกีฬาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการจัดการ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการชมรมกีฬาแต่ละด้าน และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการชมรมกีฬา โดยมีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจสภาพปัญหาการจัดการชมรมกีฬาภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร 2) การสัมภาษณ์สภาพปัญหาการจัดการชมรมกีฬา ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข และแนวทางการพัฒนาชมรมกีฬาของมหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการจัดการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา และกรรมการบริหารงานชมรมกีฬา ทั้งหมด 14 ชมรมกีฬา จำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้ผู้ตอบทั้งหมด 143 ฉบับ ได้รับคืน 127 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.81 และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา และกรรมการบริหารงานชมรมกีฬา จำนวน 13 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาในการจัดการชมรมกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร กรรมการบริหารชมรม สมาชิกชมรม และนักกีฬาชมรม สาเหตุของปัญหาเนื่องจากขาดนิสิตที่มีภาวะผู้นำ ขาดสมาชิกชมรม และไม่มีโค้ชด้านกีฬา
2. แนวทางการแก้ปัญหา ด้านบุคลากร ควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชมรม ควรมีมาตรการเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬาของนิสิต ควรมีบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาเพิ่มเติม ด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนอย่างเพียงพอหรือหาจากภายนอกเพิ่มเติม ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการและอยู่ในสภาพที่สามารถใช้ได้ ด้านการจัดการ ควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนากีฬาของมหาวิทยาลัย
3. แนวทางการพัฒนาการจัดการชมรมกีฬา ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนทั้งกีฬาเพื่อสุขภาพและกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยกระตุ้นให้นิสิตสนใจกีฬาและการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้นด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ

คำสำคัญ: ชมรมกีฬา การจัดการกีฬา การพัฒนานิสิต กีฬาในสถาบันอุดมศึกษา

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Abstract

This research aims 1) to analyze the state and the cause of problem in the personnel, money, place, facilitators and management parts of sport clubs management in Naresuan University 2) to present the way of solving in each part of sport clubs management and 3) to present the way of developmental sport clubs management. There were two procedures of this research: firstly, exploring the state of problem in Sport clubs management in Naresuan University and secondly, interviewing the state of problem in sport clubs management and the suggestion and the development of sport clubs management in four parts: Man, Money, Material and Management. The research instruments were questionnaires and the structure interview. Participants in this study include staffs, advisors of sport clubs, team managers of sport clubs in 14 clubs. The questionnaires were sent to participants and researcher received 127 questionnaires from 143 questionnaires, it is 88.81 percentile. In addition, to interviewing staff, the committee of sport clubs management in 13 interviewees. The data were analyzed by frequency, percentile, mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that

1. The state of problem in sport clubs management in the present found that the overall of problems were in the high level. The part of human resource: the committee of sport clubs management, the member of sport clubs management and the athletes had the highest level of mean, because there were no the leadership in the student in the sport clubs, to lake of the member of sport clubs, and without the quota athletes.

2. The suggestion of solving in the human resource part should be supported in the relationship between the members in the clubs, have the measure of participating in the clubs, have the personnel resource in the sport science. In the part of money, it should be supported and provided from the external sponsors. The part of material and facilitators should have the adequate amount with the needs and it should be a good quality for using. The part of management should be clearly the direction of development for the sport clubs in Naresuan University.

3. The suggestion of development in the sport clubs should be shared the ideas to socialize the experience from this generation to the next generation continually, and it should be supported both the sport for health and the sport for excellence that help to encourage the students to play sport and to exercise with the interested activities.

Key words : Sport clubs, Sport management, Students development, Sport in higher education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ประเทศต่างๆในทุกภูมิภาคทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษาในระดับสูงของประเทศ คือ การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ไม่เพียงแต่เป็นการเน้นการศึกษาทางด้านวิชาการเท่านั้น นอกจากการเรียนการสอนแล้วยังมีกิจกรรมอื่นๆให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยผ่านกิจกรรมนอกหลักสูตร ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานและการปรับตัวเข้ากับ

บุคคลอื่นในสังคมได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงภายในมหาวิทยาลัยก่อนออกไปสู่ชีวิตจริงภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 5)

กิจกรรมนอกหลักสูตรมีกิจกรรมต่างๆที่นิสิต/นักศึกษาสามารถเลือกเข้าร่วมได้ตามความชอบ ความสนใจของตนเอง ผ่านชมรมต่างๆในมหาวิทยาลัย ชมรมประเภทชมรมกีฬาที่เป็นกิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยมเป็นอย่างมาก นอกจากจะช่วยส่งเสริมสุขภาพของนิสิต/นักศึกษาแล้ว ยังช่วยพัฒนานิสิต/นักศึกษาในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา การเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมกีฬาทำให้นิสิต/นักศึกษาได้แสดงออกถึงความสามารถของตนเองในทางที่ถูกต้อง เป็นกิจกรรมในยามว่างที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ทำให้นักกีฬาที่มีความสามารถในระดับสูง สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จทางด้านกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและอาจพัฒนาไปถึงกีฬาอาชีพได้ เป็นไปตามแนวการจัดการศึกษา ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 11)

การพัฒนาชมรมกีฬาให้เป็นชมรมที่เข้มแข็งจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายส่วนที่เกี่ยวข้อง เริ่มจากผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาเจ้าหน้าที่งานกีฬาที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการ ผู้นำชมรมที่เข้มแข็ง สมาชิกชมรม และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม การพัฒนาชมรมกีฬาจะช่วยส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีสุขภาพแข็งแรง ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นผลพลอยได้จากการพัฒนาการจัดการชมรมกีฬาที่ดีจนกระทั่งนักกีฬาได้แสดงความสามารถที่สูงที่สุดของตนเองออกมา จนนำไปสู่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ความสำเร็จต่างๆเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับ การให้ความสำคัญในการวางนโยบายที่จะสนับสนุน

ชมรมกีฬา การตั้งวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นที่แท้จริงที่จะพัฒนากีฬาของมหาวิทยาลัย และการพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ผ่านกิจกรรมนอกหลักสูตรที่จัดขึ้นโดยการสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัย และทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานในการจัดการองค์กร ได้แก่ 4M's (วีรนารถ มานะกิจ (2522, หน้า 18), สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 6-7), จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 86-87), สมคิด บางโม (2548, หน้า 61) ประกอบด้วย บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก (Materials) และการจัดการ (Management)

กิจกรรมนอกหลักสูตรที่จัดขึ้นโดยผ่านชมรมต่างๆจะต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย ซึ่งชมรมกีฬาเป็นองค์กรหนึ่งที่จะช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย แต่ปัญหาที่พบในชมรมกีฬาของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ในปัจจุบันพบว่า ชมรมกีฬาลายชมรมมีการดำเนินการไม่ต่อเนื่องบางปีมีการจัดตั้งชมรมบางปีไม่มี เนื่องจากไม่มีการต่ออายุชมรม หรือชมรมมีผลการดำเนินงานไม่ดีไม่เป็นที่น่าพอใจตามระเบียบที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนดจึงถูกยุบชมรม ซึ่งผลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอในการการจัดการชมรมที่ไม่มี ความมั่นคง ซึ่งสาเหตุเนื่องมาจากขาดปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนการจัดการชมรมกีฬาที่ดีอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ประสบปัญหาความไม่มั่นคงในการจัดการชมรมกีฬา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางพัฒนาการจัดการชมรมกีฬาเพื่อพัฒนานิสิตของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ และนำข้อสรุปที่ได้ไปพัฒนาชมรมกีฬาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาการจัดการชมรมกีฬาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการจัดการ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการชมรมกีฬาแต่ละด้าน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการชมรมกีฬา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางการจัดการชมรมกีฬา เพื่อพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยนเรศวร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจสภาพปัญหาการจัดการชมรมกีฬา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากเจ้าหน้าที่ จำนวน 11 คน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา จำนวน 15 คน และกรรมการบริหารงานชมรมกีฬา จำนวน 101 คน รวมทั้งสิ้น 127 คน 2) สัมภาษณ์สภาพปัญหาการจัดการชมรมกีฬา ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข และแนวทางการพัฒนาชมรมกีฬา โดยสัมภาษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬา นิสิตสมาชิกชมรมกีฬา และเจ้าหน้าที่กีฬา จำนวน 13 คน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาการจัดการชมรมกีฬาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการจัดการ

1.1 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการชมรมกีฬากายในมหาวิทยาลัยนเรศวร สภาพปัญหาในการจัดการชมรมกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร กรรมการบริหารชมรม สมาชิกชมรม และนักกีฬาชมรม

1.1.1 ด้านบุคลากร 1) กรรมการบริหารชมรม สมาชิกชมรม และนักกีฬาชมรม สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านบุคลากร : กรรมการบริหารชมรม สมาชิกชมรม และนักกีฬาชมรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กรรมการบริหารชมรมขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารชมรม 2) องค์การและสถานีสิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม นิสิต และเจ้าหน้าที่งานกีฬา สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านบุคลากร : องค์การและสถานีสิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม นิสิต และเจ้าหน้าที่งานกีฬา

โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์การและสถานีสิตมีความล่าช้าในการพิจารณาโครงการของชมรมกีฬา 3) อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬา สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านบุคลากร : อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมขาดการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม

1.1.2 ด้านงบประมาณ สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์การและสถานีสิตขาดนโยบายหรือกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการจัดสรรงบประมาณให้แก่ชมรมกีฬา

1.1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชมรมกีฬาไม่มีทะเบียนบัญชีอุปกรณ์ของชมรม

1.1.4 ด้านการจัดการ สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ประสบผลสำเร็จ

1.2 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและสาเหตุของปัญหาในการจัดการชมรมกีฬากายในมหาวิทยาลัยนเรศวร

1.2.1 ด้านบุคลากร 1) สมาชิกชมรม ไม่มีโควตานักกีฬา การหาสมาชิกใหม่เข้าชมรม นิสิตไม่เข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬา นิสิตไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดนิสิตที่มีภาวะผู้นำ นิสิตมีปัญหาทางด้านการเรียน ขาดการถ่ายทอดงานจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง 2) ความรับผิดชอบของประธานชมรม และผู้รับผิดชอบโครงการ 3) องค์การและสถานีสิตไม่มีความรู้ในด้านกีฬา 4) เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อชมรมที่มีอยู่ เจ้าหน้าที่กีฬาขาด

การเอาใจใส่ 5) ผู้ฝึกสอนไม่ค่อยว้าง 6) ที่ปรึกษาชมรมไม่ทำหน้าที่ ไม่มีความรู้เรื่องกีฬา ขาดความเอาใจใส่ในชมรม 7) การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร

1.2.2 ด้านงบประมาณ 1) องค์การนิสิตไม่เข้าใจเรื่องงบประมาณที่จำเป็นของชมรมกีฬา 2) ระเบียบเรื่องงบประมาณพัสดุ อุปกรณ์บางอย่าง 3) งบประมาณไม่เพียงพอ 4) ทำกิจกรรมภายใต้งบประมาณที่จำกัด 5) อัตราค่าตอบแทนโค้ชและนักกีฬา 6) การใช้งบประมาณไม่คุ้มค่า 7) ไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก

1.2.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 1) สนามกีฬาไม่เพียงพอ/ไม่ได้มาตรฐาน 2) อุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอ/เสื่อมสภาพ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกมีจำนวนไม่เพียงพอ 4) ห้องชมรมไม่เพียงพอ

1.2.4 ด้านการจัดการ 1) ขาดนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน 2) ขาดหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ 3) ระเบียบต่างๆไม่ชัดเจน 4) ปัญหาด้านการเรียนของนิสิต 5) การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬาของนิสิต 6) การจัดการภายในชมรม 7) ระบบการจัดการด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนชมรมกีฬา

2. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการชมรมกีฬาแต่ละด้าน

2.1 ด้านบุคลากร ควรมีบุคลากรเพิ่มเติมทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของนักกีฬา ควรมีการประชุมพูดคุยกันเป็นประจำเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชมรมควรมีมาตรการที่เข้มงวดมากกว่านี้ ในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬาของนิสิต

2.2 ด้านงบประมาณ ควรมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ หรือหางบประมาณจากภายนอกเพิ่มเติม

2.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวนเพียงพอกับความต้องการและอยู่ในสภาพที่สามารถใช้ได้

2.4 ด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนากีฬาของมหาวิทยาลัยทางด้านกีฬาเพื่อสุขภาพหรือกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และควรสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกอย่าง

เพียงพอเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ซึ่งผู้บริหารและกองกิจการนิสิตควรเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน รวมถึงการรับฟังประเด็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางดำเนินการแก้ไขต่อไป ในการส่งเสริมกิจกรรมชมรมกีฬาเพื่อให้นิสิตเข้าร่วม จะต้องมียุทธศาสตร์ เช่น กิจกรรมที่น่าสนใจ หรือสวัสดิการที่เหมาะสม

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการชมรมกีฬา ควรบริหารจัดการชมรมโดยสมาชิกชมรมที่หลากหลาย มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำ ถ่ายทอดประสบการณ์ทำงานจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องอย่างต่อเนื่อง ทางด้านกีฬาเพื่อสุขภาพจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมออกกำลังกายสำหรับนิสิตทั่วไป โดยกระตุ้นให้นิสิตสนใจกีฬาและการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้น ด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ บริการสังคมโดยวิธีการจัดค่ายสอนทักษะกีฬาหรือบริจาคอุปกรณ์กีฬา ด้านกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หาผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีความเสียสละ ในการดำเนินงาน ควรมีระบบการประเมินผลการดำเนินงานที่ดี เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการชมรมกีฬาภายในมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบว่า สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร กรรมการบริหารชมรม สมาชิกชมรม และนักกีฬาชมรม

1.1 ด้านบุคลากร สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านบุคลากร : กรรมการบริหารชมรม สมาชิกชมรม และนักกีฬาชมรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กรรมการบริหารชมรมขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารชมรม สอดคล้องกับ กรรณิกา พริยะจิตรา (2547, หน้า 133) กล่าวว่า ปัญหาของกิจกรรมส่วนกลางในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง มีปัญหาแตกต่างกันไป ทั้งลักษณะของปัญหาและความรุนแรงของปัญหา แต่ปัญหาที่พบโดยทั่วไป คือ นักศึกษาให้ความสนใจในกิจกรรมส่วนกลางน้อยซึ่ง บุญยงค์ บุญพัก (2547, หน้า 25) กล่าวถึงการจัดกิจกรรม

นักศึกษาเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการดำเนินงาน ร่วมมือกัน ระหว่างบุคคลหลายฝ่าย ด้านบุคลากร : องค์กรและสถานีสิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมนีสิต และเจ้าหน้าที่งานกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์กรและสถานีสิตมีความล่าช้าในการพิจารณาโครงการของชมรมกีฬา ด้านบุคลากร : อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬา และผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมขาดการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม ซึ่ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530, หน้า 156-159) ได้กล่าวถึงบทบาทและลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนีสิตนักศึกษา ควรจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมหรืออาจารย์แนะแนวที่มีประสบการณ์ด้านงานกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือให้แนวคิดหรือแนะแนวทางการจัดกิจกรรมให้สามารถจัดได้อย่างเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป สอดคล้องกับ ทรศนีย์ ไชยชนะ (2546, หน้า 6-9) กล่าวถึงความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของนีสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำแนะนำ มีส่วนกระตุ้นและสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ของสถาบัน และจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านบุคลากรมีปัญหาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สมาชิกชมรมไม่มีโควตานักกีฬา การหาสมาชิกใหม่เข้าชมรม นีสิตไม่เข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬา นีสิตไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดนีสิตที่มีภาวะผู้นำ นีสิตมีปัญหาทางด้านการเรียน ขาดการถ่ายทอดงานจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ความรับผิดชอบของประธานชมรม และผู้รับผิดชอบโครงการ องค์กรและสถานีสิตไม่มีความรู้ในด้านกีฬา เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อชมรมที่มีอยู่ เจ้าหน้าที่กีฬาขาดการเอาใจใส่ ที่ปรึกษาชมรมไม่ทำหน้าที่ ไม่มีความรู้เรื่องกีฬา ขาดความเอาใจใส่ในชมรม ผู้ฝึกสอนไม่ค่อยว่าง ขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ควรมีบุคลากรเพิ่มเติมทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา ช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายของนักกีฬา ควรมีการประชุมพูดคุยกันเป็นประจำเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชมรม และควรมีมาตรการที่เข้มงวดมากกว่านี้ ในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬาของนีสิต

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นีสิตให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬาน้อย สอดคล้องกับ สมชาย บุญญบาล (2541, หน้า 82) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ต่อการจัดกิจกรรม นักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนกลาง ที่จัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจ พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรม คือ นักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากลักษณะของกิจกรรมไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ขาดความสนใจ มีการกิจส่วนตัว ระบบการเรียนที่ไม่เอื้ออำนวย ภาระการสอนของอาจารย์มีมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และยัง สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530, หน้า 13) ได้สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนักศึกษว่า ผู้ที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาไม่มีความชัดเจนว่าตนเองมีจุดมุ่งหมาย มีบทบาท และมีความรับผิดชอบต่อการอุดมศึกษาอย่างไร อาจารย์ไม่ทราบสถานภาพของตนเอง ไม่แจ่มแจ้งในปณิธานหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน ไม่รู้จักนีสิตนักศึกษา ขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมนีสิตนักศึกษา ส่วนนีสิตนักศึกษาเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย ไม่ทราบว่าสถาบันมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม บุคลิกภาพหรือความรู้อย่างไร และนอกจากนี้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มาจากนักวิชาการ จึงขาดความเข้าใจในสถานภาพของนักศึกษาและขาดความเข้าใจในอิทธิพล สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อนักศึกษา

1.2 ด้านงบประมาณ

สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬา ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์กรและสถานีสิตขาดนโยบายหรือกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการจัดสรรงบประมาณให้แก่ชมรมกีฬา และจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านงบประมาณมีปัญหาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ องค์กรนีสิตไม่เข้าใจเรื่องงบประมาณที่จำเป็นของชมรมกีฬา ระเบียบเรื่องงบประมาณพัสดุ อุปกรณ์บางอย่างงบประมาณไม่เพียงพอ ต้องทำกิจกรรมภายใต้งบประมาณที่จำกัด ปัญหาอัตราค่าตอบแทนโค้ชและนักกีฬา การใช้งบประมาณไม่คุ้มค่า และไม่มีการสนับสนุนจากภายนอก ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ควรมี

งบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ หรือหางบประมาณจากภายนอกเพิ่มเติมสอดคล้องกับ พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2550, หน้า 22-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญและบทบาทของงบประมาณว่า งบประมาณมีความสำคัญและเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

1.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬาด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชมรมกีฬาไม่มีทะเบียนบัญชีอุปกรณ์ของชมรม และจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สนามกีฬาไม่เพียงพอ/ไม่ได้มาตรฐาน อุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอ/เสื่อมสภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกมีจำนวนไม่เพียงพอและห้องชมรมไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกจำนวนเพียงพอกับความต้องการและอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ สอดคล้องกับ ไพรัตน์ ชันธแก้ว (2540, หน้า 92-96) ที่วิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าปัญหาในการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหาด้านบุคลากร

1.4 ด้านการจัดการ

สภาพปัญหาปัจจุบันในการจัดการชมรมกีฬาด้านการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารขาดการส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ประสบผลสำเร็จ และจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านการจัดการมีปัญหาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ขาดนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ชัดเจน ขาดหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ระเบียบต่างๆ ไม่ชัดเจน ปัญหาด้านการเรียนของนิสิต การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬาของนิสิต การจัดการภายในชมรมและระบบการจัดการด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนชมรมกีฬา ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข มหาวิทยาลัยควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนากีฬาของ

มหาวิทยาลัย ทางด้านกีฬาเพื่อสุขภาพหรือกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และควรสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ซึ่งผู้บริหารและกองกิจการนิสิตควรเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน รวมถึงการรับฟังประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางดำเนินการแก้ไขต่อไป ในการส่งเสริมกิจกรรมชมรมกีฬาเพื่อให้นิสิตเข้าร่วม จะต้องมีส่วนจูง เช่น กิจกรรมที่น่าสนใจ หรือสวัสดิการที่เหมาะสม สอดคล้องกับอาณัติ แพทย์วังษ์ (2550, หน้า 88) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในปัจจุบันยังไม่ได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและทันสมัย เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเหมือนกับในอดีตที่ผ่านมาที่ยังพบว่านิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ดังนั้นผู้บริหารฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องควรมีการจัดสัมมนาร่วมกัน เพื่อหาแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบใหม่ เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น นอกจากนี้ เกรียงไกร อนุจारी (2547, หน้า 39) กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนานักศึกษานักศึกษาว่า ในการพัฒนานักศึกษานักศึกษา ผู้บริหารสถาบันและผู้ที่เกี่ยวข้องควรยึดแนวปฏิบัติในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษานักศึกษา เพราะเป้าหมายจะทำให้สถาบันทราบว่าจะกำหนดนโยบายและดำเนินการอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษานักศึกษาจะต้องแสดงให้เห็นคุณค่าและการให้ความสำคัญต่อนักศึกษานักศึกษาของสถาบัน และการสนับสนุนให้นักศึกษานักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง และได้ประสบการณ์นอกเหนือจากการศึกษาด้านวิชาการในห้องเรียนอันจะก่อให้เกิดให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังให้เป็นบุคคลที่เพียบพร้อมด้านคุณธรรม ความรู้ และบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับปรัชญา หรือปณิธานของสถาบัน

แนวทางการพัฒนาชมรมกีฬา

บริหารจัดการชมรมโดยสมาชิกชมรมที่หลากหลาย ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำ ถ่ายทอดประสบการณ์ทำงานจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องอย่างต่อเนื่อง ทางด้านกีฬาเพื่อสุขภาพจัดกิจกรรม

ส่งเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกายสำหรับนิสิตทั่วไป โดยกระตุ้นให้นิสิตสนใจกีฬาและการออกกำลังกายมากยิ่งขึ้นด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ บริการสังคมโดยวิธีการจัดค่ายสอนทักษะกีฬาหรือบริจาคอุปกรณ์กีฬา ด้านกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หาผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีความเสียสละ ในการดำเนินงาน ควรมีระบบการประเมินผลการดำเนินงานที่ดี เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ อาณัติ แพทยวังษ์ (2550, หน้า 97) ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาทางด้านร่างกาย โดยกล่าวว่า ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ออกกำลังกาย อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมควรปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษาตระหนักในเรื่องของการออกกำลังกาย กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬา และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาว่างของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมมากที่สุด ในส่วนของชมรมกีฬา ต้องจัดกิจกรรมที่เสริมทักษะทางสุขภาพให้กับสมาชิกในชมรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการด้านร่างกายที่แข็งแรง นอกจากนี้ บรรณสิทธิ์ สิทธิบรรณกุล(2548, หน้า 9) ที่กล่าวถึง การจัดการกีฬา คือ การดำเนินงานหรือกิจกรรมทางการกีฬาอย่างมีกระบวนการและการวางแผน ภายใต้เงื่อนไขของปัจจัย ข้อจำกัด และ

ทรัพยากรที่มีอยู่ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กรที่มีการจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสมของบุคลากรนั้นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมหรือกีฬาที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ปัญหาต่างๆที่พบจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะฝ่ายกิจการนิสิตควรนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ไปพัฒนาการจัดการชมรมกีฬาของนิสิตในมหาวิทยาลัย

2. ควรพิจารณาเรื่องการแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนจากภายนอกเพื่อส่งเสริมกิจกรรมชมรมกีฬา และเป็นการแบ่งเบาภาระของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดการชมรมกีฬาเพื่อส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมกีฬานิสิตในมหาวิทยาลัยนเรศวร

2. ควรศึกษาแนวทางการปฏิบัติของชมรมกีฬาที่ประสบความสำเร็จในมหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อเป็นแนวทางสำหรับชมรมกีฬาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา พิริยะจิตรา. (2547). *กิจการนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงไกร อนุจारी. (2547). *การพัฒนาการจัดการกิจกรรมนักศึกษาชมรมวิชาชีพช่างยนต์วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ คม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- จันทร์านิ สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา: Theory and Practice in Educational Institution*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ทรงศณีย์ ไชยชนะ. (2546). *การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ วิทยาลัยโยนก จังหวัดลำปาง*. การค้นคว้าแบบอิสระ วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรณสิทธิ์ สิทธิบรรณกุล. (2548). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการทางการกีฬาขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(วิทยาศาสตร์การกีฬา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- บุญยงค์ บุญพัก. (2547). การศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- ไพรัตน์ ชันธแก้ว. (2540). การศึกษาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรนาถ มานะกิจ. (2522). การจัดองค์กรและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิง.
- สมชาย บุญญบาล. (2541). ทักษะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคลส่วนกลางที่จัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). การบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อาณัติ แพทยวังษ์. (2550). แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.